

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในเชิงสำรวจเกี่ยวกับความรู้ เจตคติและความต้องการเข้ามีส่วนร่วมของชุมชนบ้านดินธาตุ ตำบลทุ่งยาว อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนที่มีต่อโครงการกระเช้าไฟฟ้าเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน เพื่อให้การศึกษาได้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ จึงกำหนดแนวทางวิธีการศึกษาดังนี้

- 3.1 การกำหนดแหล่งข้อมูล
- 3.2 ประชากรและการเลือกผู้ให้ข้อมูล
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

3.1 การกำหนดแหล่งข้อมูล

โครงการกระเช้าไฟฟ้าเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน มีเส้นทางก่อสร้างตัดเป็นแนวเส้นตรงจากบ้านดงป่าล้าน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ไปสู่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เบนเข้าสู่อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน หักมุมเข้าสู่บ้านปางหมู ตำบลสบป่อง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นจุดปลายทาง จากแนวเส้นทางดังกล่าว ตัดผ่านเข้าไปในเขตพื้นที่ของชุมชน ที่อาศัยอยู่ในสองจังหวัด สี่อำเภอ จึงเกิดผลกระทบต่อชุมชนในด้านต่างๆ ควรทำการศึกษาถึงระดับความรู้ที่ชุมชนได้รับทราบเกี่ยวกับโครงการฯ และเจตคติของชุมชน ความต้องการเข้ามีส่วนร่วมของชุมชนที่แสดงออก ต่อโครงการกระเช้าไฟฟ้าเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอนที่จะเกิดขึ้น บ้านดินธาตุ หมู่ 9 ตำบลทุ่งยาว อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นชุมชนหนึ่งที่ได้รับผลกระทบเนื่องจากมีสถานีขนถ่ายระหว่างทางอยู่ในพื้นที่ จึงกำหนดให้ชุมชนนี้เป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) นอกจากนี้ยังศึกษาข้อมูลด้านเอกสาร หนังสือ บทความและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในลักษณะข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ประกอบเพิ่มเติมด้วย

3.2 ประชากรและการเลือกผู้ให้ข้อมูล

ชุมชนบ้านดินธาตุ หมู่ 9 ตำบลทุ่งยาว อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีประชากรกว่า 400 คน อาศัยอยู่ในครัวเรือน 105 ครัวเรือน ผู้ศึกษาได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้ที่ให้ข้อมูลเป็นหัวหน้าครัวเรือน หรือตัวแทนของหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 105 คน ให้ข้อมูลตามแบบสอบถาม และผู้ศึกษาได้ทำการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักอีก 3 กลุ่มคือ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มแม่บ้าน และผู้อาวุโส ในหมู่บ้าน จำนวนรวม 15 คน เพื่อทำการสัมภาษณ์ในเชิงลึก

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.3.1 แบบสอบถาม

แบบสอบถามสำหรับหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนของหัวหน้าครัวเรือน แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ระดับความรู้ของผู้ให้ข้อมูล

แบบนำสอบถามความรู้เรื่อง โครงการกระเช้าไฟฟ้าเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน โดยใช้ข้อความเป็นความรู้เบื้องต้นจำนวน 6 ข้อ ข้อคำถามที่ให้เลือก 2 ทิศทางที่ตรงข้ามกัน เป็นลักษณะมีคำถามนำ ถามถึงการได้รับทราบข่าวสาร ความเป็นมา แหล่งที่มาของงบประมาณ สถานที่ก่อสร้าง เส้นทางที่พาดผ่าน ข้อกำหนดของโครงการกระเช้าไฟฟ้าเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน กำหนดให้คำตอบแต่ละข้อเป็นแบบเลือกตอบ คือเคยและไม่เคย

หากผลการสอบถามได้เกณฑ์ต่ำกว่าร้อยละหกสิบ ผู้ศึกษาจะนำเอกสารโดยย่อชี้แจงความสำคัญที่กล่าวถึงเหตุผลความเป็นมา แหล่งที่มาของงบประมาณดำเนินการ ประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนาระบบคมนาคมเข้าสู่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ลักษณะรูปแบบ ความสามารถ ความปลอดภัยของระบบและเทคโนโลยี ข้อกำหนดที่โครงการกระเช้าไฟฟ้าเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน มาให้ผู้ให้ข้อมูล เพื่อเสริมให้เกิดความรู้ชุดใหม่แก่ผู้ที่จะให้ข้อมูลทำการศึกษาก่อนทำการประเมินผลด้านเจตคติ

ตอนที่ 2 เจตคติของผู้ให้ข้อมูล

ผู้ศึกษาใช้มาตรวัดลิเคิร์ต (Likert Type Scale หรือ Likert's Method of Summated Rating) ลักษณะของมาตรวัดลิเคิร์ต เป็นการประเมินความรู้สึก นึกคิด ความต้องการเข้ามีส่วนร่วมของประชากรผู้ให้ข้อมูล บ้านดินธาตุหมู่ 9 ตำบลทุ่งยาว อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่มีต่อโครงการกระเช้าไฟฟ้าเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน โดยกำหนดให้ช่วงการวัดที่มีค่าต่อเนื่องกัน (Attitude Continuous) ว่ามีทิศทางใด และมีปริมาณความเข้มระดับใด โดยกำหนดข้อความที่เกี่ยวข้องกับ เจต

คติและความต้องการเข้ามีส่วนร่วม ที่ต้องการวัด ให้ผู้ตอบประเมินความรู้สึกของตนเอง เป็นมาตรวัดที่เป็นช่วงที่กำหนดไว้เป็น 5 ระดับ คือ

ระดับที่	1	หมายถึง	น้อยที่สุด
ระดับที่	2	หมายถึง	น้อย
ระดับที่	3	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับที่	4	หมายถึง	มาก
ระดับที่	5	หมายถึง	มากที่สุด

โดยเนื้อหาด้านเจตคติมีดังนี้

เจตคติด้าน ผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับ จากการก่อสร้างที่จะเกิดขึ้น ของโครงการกระเช้าไฟฟ้าเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน ในด้านวิถีชีวิต ด้านสาธารณูปโภค ด้านทรัพยากรธรรมชาติด้านอาชีพ และรายได้ ด้าน โบราณสถานและทัศนียภาพ ด้านมลภาวะ อยู่ในระดับเท่าใด ข้อที่ 1-15

เจตคติด้าน สิ่งที่คาดหมายจากประโยชน์ที่จะได้รับ หากโครงการกระเช้าไฟฟ้าเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอนเกิดขึ้นจริง มีผลประโยชน์อยู่ในระดับเท่าใด ข้อที่ 16

เจตคติด้าน ความเห็นด้วยกับการก่อสร้าง โครงการกระเช้าไฟฟ้าเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับเท่าใด ข้อที่ 17

ด้านความต้องการเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โครงการกระเช้าไฟฟ้าเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน มีความต้องการอยู่ในระดับเท่าใด ข้อที่ 18

ตอนที่ 3 ความต้องการที่จะเข้ามีส่วนร่วมและข้อเสนอแนะ

กำหนดให้ประชากรผู้ให้ข้อมูลระบุความต้องการจากระดับที่มีความต้องการมากไปหาน้อย สำหรับหัวข้อที่ต้องการเสนอแนะกำหนดให้ประชากรผู้ให้ข้อมูลระบุข้อเสนอแนะจากระดับที่มีความมีความสำคัญมากไปหาน้อยเช่นกัน

3.3.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

กำหนดประเด็นสัมภาษณ์ไว้ 9 ด้าน คือ

- ประวัติความเป็นมาการก่อกำเนิดของชุมชนและการขยายตัวของชุมชนในด้านต่างๆ
- การดำเนินวิถีชีวิตของชุมชน
- วัฒนธรรมของชุมชน
- สังคมของชุมชนทั้งภายในและภายนอก
- ทรัพยากรของชุมชน
- สาธารณูปโภคและสาธารณูปการของชุมชน
- ความรู้เรื่องโครงการกระเช้าไฟฟ้าเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน

- เจตคติที่มีต่อโครงการกระเช้าไฟฟ้าเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน
- ความต้องการมีส่วนร่วมในโครงการกระเช้าไฟฟ้าเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 การใช้แบบสอบถาม

ด้านความรู้เกี่ยวกับโครงการกระเช้าไฟฟ้าเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน (ตอนที่ 1) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามที่มีการประเมินระดับความรู้ 6 ข้อ ให้ประชากรผู้ให้ข้อมูลประเมินตนเอง รวม 105 ชุด เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ลงรายการประเมินแล้ว นำผลคะแนนของแต่ละชุดลงในตารางการแจกแจงข้อมูลประเมินความรู้

ด้านเจตคติ เรื่องผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับ สิ่งที่คาดหมายถึงประโยชน์ที่จะได้รับความเห็นด้วยในการก่อสร้าง ความต้องการเข้ามีส่วนร่วมในการร่วมบริหารจัดการที่มีต่อโครงการกระเช้าไฟฟ้าเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน (ตอนที่ 2) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามที่มีการประเมินผล 18 ข้อ ให้ประชากรผู้ให้ข้อมูลประเมินตนเอง รวม 105 ชุด เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ลงรายการแล้วนำผลของแต่ละชุดลงในตารางแจกแจงระดับประเมินเจตคติในด้านต่างๆ กรณีผู้ให้ข้อมูลมีคะแนนระดับความรู้ (แบบสอบถามตอนที่ 1) ต่ำกว่าร้อยละ 50 ผู้ศึกษาจะนำเอกสารโดยย่อที่ชี้แจงเกี่ยวกับโครงการกระเช้าไฟฟ้าเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอนในด้านต่างๆ มาเสริมความรู้ให้แก่ผู้ให้ข้อมูลทำการศึกษาก่อนเก็บรวบรวมข้อมูล

ด้านความต้องการมีส่วนร่วมและข้อเสนอแนะ ที่มีต่อโครงการกระเช้าไฟฟ้าเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน (ตอนที่ 3) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบบันทึกแสดงความต้องการที่มีอยู่สองส่วนคือส่วนที่เกี่ยวกับความต้องการเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและส่วนที่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยให้ผู้ให้ข้อมูลแสดงความต้องการ โดยการเขียนแสดงความต้องการและข้อเสนอแนะตามลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย รวม 105 ชุดแบบ รวบรวมแบบแสดงความต้องการที่ลงรายการแล้ว คัดแยกข้อที่มีความต้องการเหมือนหรือคล้ายตามกันไว้เป็นกลุ่ม เรียงลำดับกลุ่มที่มีจำนวนจากมากไปหาน้อย บันทึกไว้ 5 ลำดับแรกที่มีความสำคัญ

3.4.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก

ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 3 กลุ่มคือ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มแม่บ้านและผู้อาวุโสในหมู่บ้าน เป็นรายบุคคล โดยจำแนกกลุ่มละ 5 คน รวม 15 คน ตามประเด็นการสัมภาษณ์ทั้ง 9 ด้าน โดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลอย่างละเอียดทุกด้าน

3.5 วิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

3.5.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล มีส่วนที่ขาดหายและหรือลืมตอบ จากจำนวนแบบเก็บข้อมูลที่ได้รับคืนกลับมา ตรวจสอบความเป็นไปได้ของข้อมูลตรงประเด็นที่ต้องการทราบ ความชัดเจนของข้อมูล ตรวจสอบสภาพความเป็นเอกภาพของการได้มาซึ่งข้อมูล อันเป็นที่น่าเชื่อถือว่าได้มาจากประชากรและพื้นที่ที่กำหนด

3.5.2 จัดทำข้อมูลให้เป็นระบบสะดวกแก่การวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลแจกแจงลงในตารางแจกแจงความถี่

3.5.3 ผลคะแนนระดับความรู้ทำการวิเคราะห์ระดับความรู้โดยการหาค่าร้อยละที่คำนวณได้ กำหนดให้คำตอบที่ “เคย” ใ้รับ 1 คะแนน และ “ไม่เคย” ใ้ 0 คะแนน ผลจากการคำนวณโดยภาพรวมของระดับความรู้ใช้เกณฑ์ดังนี้

ต่ำกว่าร้อยละ 50	หมายถึง	ระดับต่ำไม่ผ่านเกณฑ์
ร้อยละ 50-60	หมายถึง	ระดับน้อย
ร้อยละ 61-70	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ร้อยละ 71-80	หมายถึง	ระดับมาก
มากกว่าร้อยละ 80	หมายถึง	ระดับมากที่สุด

หากมีระดับความรู้อยู่ในระดับปานกลางลงไป จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการกระเช้าไฟฟ้าเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน ในด้านต่างๆ ก่อนดำเนินการเก็บข้อมูลด้านเจตคติต่อไป

3.5.4 ผลคะแนนเจตคติในด้านต่างๆ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยเพื่อให้ทราบค่าเฉลี่ยของเจตคติในข้อนั้นๆ อยู่ในระดับใดและหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานวัดความกระจายของข้อมูล เพื่อให้ทราบว่าข้อมูลนั้นมีความใกล้เคียงกัน หรือกระจายจากกันอย่างไร

3.5.5 ข้อมูลจากด้านความต้องการมีส่วนร่วมและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์แยกประเด็นและจัดกลุ่มข้อมูล

3.5.6 การแปลผลข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ทางสถิติดังนี้

1) ด้านความรู้ของชุมชนที่มีต่อโครงการกระเช้าไฟฟ้าเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน บรรยายถึงค่าความรู้ที่ได้รับว่าอยู่ในระดับใด ซึ่งแสดงถึงระดับความรู้ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลว่าเพียงพอที่จะดำเนินการประเมินเจตคติต่อไปหรือไม่ โดยมีเกณฑ์ คือต้องมีข้อมูลมีคะแนนระดับความรู้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50

2) ด้านเจตคติเป็นการบรรยายผลจากค่าเฉลี่ยในทุกข้อของการประเมิน เพื่อทราบว่ามิเจตคติอยู่ในระดับใด โดยมีเกณฑ์คือ

ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด

3) ข้อมูลความต้องการมีส่วนร่วมและข้อเสนอแนะของประชากรที่ให้ข้อมูลทั้งหมด หาข้อความต้องการเข้ามีส่วนร่วม ที่ซ้ำกันหรือคล้ายกัน นำมาเรียงลำดับข้อที่ซ้ำกันหรือคล้ายกัน จำนวน 5 อันดับแรก แล้วบรรยายเป็นความต้องการเข้ามีส่วนร่วมของประชากรตามลำดับ

4) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก นำมาบรรยายสรุปและแทรกในเนื้อหาร่วมกับข้อมูลจากแบบสอบถาม